

VILLANUEVA ZUBIZARRETA, Olatz (coord.). *Islam en minoria en la Edad Media*. Valladolid: Ediciones de la Universidad de Valladolid, 2016. *Edad Media. Revista de Historia*, 17. Pàgs. 27-169 [17 x 24].

La coordinadora Olatz VILLANUEVA a la presentació destaca la singularitat d'Espanya en relació a la resta d'Europa pel que fa a la invasió islàmica, tot i que no va ser idèntica a tots els territoris de la Península. En l'actualitat hi ha una línia de recerca que segueix l'estudi de la invasió i dels mossàrabs. Al dossier s'analitza la societat islàmica a la zona de Castella. Sembla que segons les investigacions prèvies del Dr. Miguel Ángel Ladero Quesada, a la zona castellana hi vivien uns 20.000-25.000 musulmans. L'orientació d'aquest autor va generar una tendència als estudis islàmics peninsulars. Els musulmans van ser tolerats en un primer moment i vivien a les *moreries*, fins el 1502. Els autors d'aquest recull s'apropen a la manera de viure, els costums, la pràctica religiosa i les professions que van desenvolupar aquests habitants per mitjà de la documentació, fins el s. XVI que van passar a ser coneguts com a moriscs.

El volum consta d'un dossier monogràfic format per sis estudis: Pablo ORTEGO RICO revisa les fonts fiscals de finals de l'edat mitjana per conèixer la distribució geogràfica de la comunitat musulmana, les desigualtats, la pressió fiscal i la mobilitat dins del territori; consten alguns gràfics. Javier JIMÉNEZ GADEA observa la vall del riu Duero i la distribució de les aljames, sense aportar una descripció de les restes localitzades, si no de la ideologia que mostraven en relació a l'Islam i la seva cultura. Mònica COLOMINAS APARICIO i Gerard WIEGERS s'apropen a la mentalitat musulmana i a les formes que aquest grup minoritari tenia de practicar la religió a la zona de Castella. Ángel GALÁN SÁNCHEZ analitza el regne de Granada, la utilització del llenguatge àrab després de la conquesta del territori i els sistemes de gestió fiscal derivats de l'etapa nassarita. Serafin DE TAPIA SÁNCHEZ tracta aspectes de la conversió morisca al cristianisme a principis de l'edat moderna i de les vies per eliminar la presència islàmica, la seva cultura i les aljames, tot i les resistències col·lectives que alguns van presentar per aconseguir mantenir la seva identitat. Alessandro VANOLI se centra en la situació a l'illa de Sicília; i aprofundeix en la manera en que els àrabs van mantenir la seva cultura i religió a l'illa.

Cal recordar que els moriscs van saber adaptar-se a la societat castellana, sense perdre per aquest motiu la seva identitat cultural i religiosa. Els treballs recullen diversos aspectes sobre aquest tema.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

La coordinadora Olatz VILLANUEVA en la presentación destaca la singularidad de España en relación con el resto de Europa en cuanto a la invasión islámica, a pesar de que no fue idéntica en todos los territorios de la Península. En la actualidad hay una línea de investigación orientada al estudio de la invasión y los mozárabes. En el dossier se analiza la sociedad islámica en la zona de Castilla. Parece que según las investigaciones previas del Dr. Miguel Ángel Ladero Quesada, en la zona castellana vivían unos 20.000-25.000 musulmanes. La orientación de este autor generó una tendencia a estudiar el islam peninsular. Los musulmanes fueron tolerados en un primer momento y vivían en las *morerías*, hasta el 1502. Los autores de esta recopilación se aproximan a la manera de vivir, las costumbres, la práctica religiosa y las profesiones que desarrollaron estos habitantes mediante la documentación, hasta el s. XVI que pasaron a ser conocidos como moriscos.

El volumen consta de un dossier monográfico formado por seis estudios: Pablo ORTEGO RICO revisa las fuentes fiscales de finales de la edad media para conocer la distribución geográfica de la comunidad musulmana, las desigualdades, la presión fiscal y la movilidad dentro del territorio; constan algunos gráficos. Javier JIMÉNEZ GADEA observa el valle del río Duero y la distribución de las aljamas, sin aportar una descripción de los restos localizados, sino de la ideología que mostraban en relación al Islam y a su cultura. Mónica COLOMINAS APARICIO y Gerard WIEGERS se aproximan a la mentalidad musulmana y a la forma que este grupo minoritario tenía de practicar la religión en la zona de Castilla. Ángel GALÁN SÁNCHEZ analiza el reino de Granada, la utilización del lenguaje árabe después de la conquista del territorio y los sistemas de gestión fiscal derivados de la etapa nazarí. Serafín DE TAPIA SÁNCHEZ trata aspectos de la conversión morisca al cristianismo a principios de la edad moderna y de las vías para eliminar la presencia islámica, su cultura y las aljamas, a pesar de las resistencias colectivas que algunos presentaron para conseguir mantener su identidad. Alessandro VANOLI se centra en la situación en la isla de Sicilia; y profundiza en la manera en que los árabes mantuvieron su cultura y religión en la isla.

Debemos recordar que los moriscos supieron adaptarse a la sociedad castellana, sin perder por dicho motivo su identidad cultural y religiosa. Los trabajos recogen diversos aspectos sobre este tema.

IHE
(Secretaria de la revista)